

Elhunyt Nagy Gáspár Kossuth-díjas költő

FOTÓ: MTI – MOLNÁR EDIT

Abból a jászolból való

Nagy követ tettel a szívemre, Nagy Gáspár, tonnái annyira húznak, hogy alig tudok írni. Meghaltál, drága barátom, és most csak a csönd, a csönd, a csönd hallatszik. Azt sugallta egész lényed is: a csöndet. A csöndet, amely azért néha – és történelmünk sokat tett azért, hogy ez az „átváltozás” bekövetkezzék – robajló erejű kiáltás is volt. Protestálás minden hazugság, embertelenség, a szabadságot meglopó akarat ellen.

Tiszta volt a csönded: világító erejű.

Egyértelmű beszéd.

Iskoláid – főképp a pannonhalmi azt tudatosították benned, hogy az embernek nem szabad hazudnia. S legkivált, hogy a szeretetbilincs olyan összekötő erő – a jók szövetségének záloga –, amely értékénél fogva egyszer térdre fogja kényszeríteni a zsarnokot is.

Májusi karácsonyban születél, s ha ama bérbaltavári jászol térben messze volt is a betlehemitől, a körötted lévő embercsoda azt sugallta,

hogy nincs közel és távol, hanem csupán – Dsidával szólván – Titkos Eljövő van.

S te titkos eljövő voltál. Versedben, regényedben, esszéedben – s azon az önként vállalt (mert a történelem rád kényszerítette) golgotai úton – ugyanaz a csillag világított.

Petőfitől Illyésig, Jékely Zoltántól Kormos Istvánig, példaképeidig, sokan hordozták ezt a fáklyát, amelynek keserű, ám világító fényét pajkos játékoság is éltette.

Ahogy tudtál játszani, barátom, most már mindvégig csöndherceg ama örök némaságban, az maga volt a világot megszépítő derű. Vas és Zala dombjai is édesítették ezt a hullámzó – föl-le – játékoságot. A szülőföld, amelyet egy gracióz mozdulattal – Erdélyben és Torontóban is élnek magyarok – világméretűvé tágitottál.

Legyen örök otthonod ez a nyelv-haza, mi meg árvaságunkban arcod néma fényéből ki fogjuk olvasni a mindent éltető szeretetet.

Minthogy nem kedvelted a politika hamukáját, a magyar forradalomra hallgatással mért gyalázatot, örök nyarat álmodtál magadnak és mindannyiunknak. Olyan nyarat, amelyben megdicsőül a sokáig körünkől – és a mártírok közül is – kitagadott Nagy Imre.

Csaknem negyedszázad telt el azóta, s neked is köszönhetjük, hogy azóta valamennyire tisztábban látunk. A hited, az igazságszomjad, a szabadságszereteted mozgató? Ma már mindegy: tisztán szóló csönded maga volt a zsarnokot megsemmisítő ítékezés.

Gazsikám, a sírás fojtogat, mert szegényebb lett nélküled a magyar irodalom, sivárabb a föld. Hadd búcsúzzam tőled, drága barátom, egyik versed megejtő soraival:

*de a remény sohasem meghaló,
ha minden utolsó szalmaszál
ABBÓL A JÁSZOLBÓL VALÓ!*

SZAKOLCZAY LAJOS

Megint egy utazás, a legnagyobb

Vagy negyvenévi ismeretség, közeli és távoli pillanatok, baráti beszélgetések, közös utazások. Az egyik például Kolozsvárra, abban az időben, amikor a diszkrimináció egyik formája az volt, hogy nem lehetett magánháznál megszállni, hanem kötelező volt szállodába menni. Közös szobát béreltünk Nagy Gáspárral valahol a kolozsvári főtér közelében egy szállóban. A legolcsóbbat kerestük, mert tudtuk, hogy egyikünk se fog ott aludni. Nagy Gazsi Kányádi Sándorhoz ment, ami veszélyes vállalkozás volt, mert Kányádi hatvanfokosnál is erősebb pálinkát tartott abban az időben. Én Kántor Lajoshoz mentem, akinél gyengébb volt a pálinka, így kora délelőtt én értem

hamarabb a szobánkba. Meg azért is, mert a szobakulcsot nem adtuk le a portán, ne lássák, hogy nem ott alszunk, hanem másutt. „Szegyük a törvényt megféle!” – így humorizáltunk, holott nem mi sértettünk törvényt, hanem az, aki meghozott egy ilyen tiltó paragrafust. Én csempésztem ki a szobakulcsunkat, s ezért is én mentem vissza hamarabb. De a szállodaszemélyzet persze regisztrálta, hogy nem ott töltöttük az éjszakát, s ezt úgy hozták a tudomásunkra, mert nekik is volt humoruk, hogy a kezembe nyomtak még egy szobakulcsot. Aztán Gazsi is megjött. A csomagjaink szét voltak túrva. Mindenütt a holmijaink heverték, az államrezont fenyegető ingek, gatyák, zoknik... Így éltünk

akkoriban. Minden és mindenki gyanús volt.

Érdekes, Nagy Gáspárral való találkozásaim nagyrészt utazásokhoz, vasúthoz, állomáshoz kötődnek. Legutóbb, és sajnos ez rég volt, vagy két éve is, a Keletiben futottunk össze. Ő ment, én jöttem. Éppen a szülővárosomba utazott, Kiskunhalasra. Vajon miért?

És most megint egy utazás: a legnagyobb. Most azonban tudom, hogy miért, tudom az okot, s úgy gondolom, ez most nem volt sport-szerű. Még maradnia kellett volna itt, az állomáson, ahol átmenetileg tartózkodunk. Járt volna Nagy Gáspárnak egy hosszabb átmenet. Még egy kis ittlét.

ZELEI MIKLÓS

Hosszan tartó, súlyos betegség után 57 éves korában tegnap elhunyt Nagy Gáspár költő, szerkesztő.

Nagy Gáspár 1949-ben született Bérbaltaváron. A Pannonhalmi Bencés Gimnáziumban érettségizett; a szombathelyi Tanárképző Főiskolán (1971), majd az MLEE esztétika szakán (1975) szerzett diplomát. 1976 és 1980 között a Móra Könyvkiadó szerkesztőjeként dolgozott. 1985-ig a Magyar Írószövetség titkára volt, később válaszmányi, majd elnökségi tag. 1985 után a Bethlen Gábor Alapítvány titkáráként és a Hírel folyóirat szerkesztőjeként tevékenykedett. A rendszerváltáskor a Magyar Demokrata Fórum válaszmányi tagja volt.

Nagy Gáspárnak a hetvenes évek közepe óta jelentek meg verseskötetei. Kortársai sorskérdésekkel viaskodó költőként ismerték; indulatát

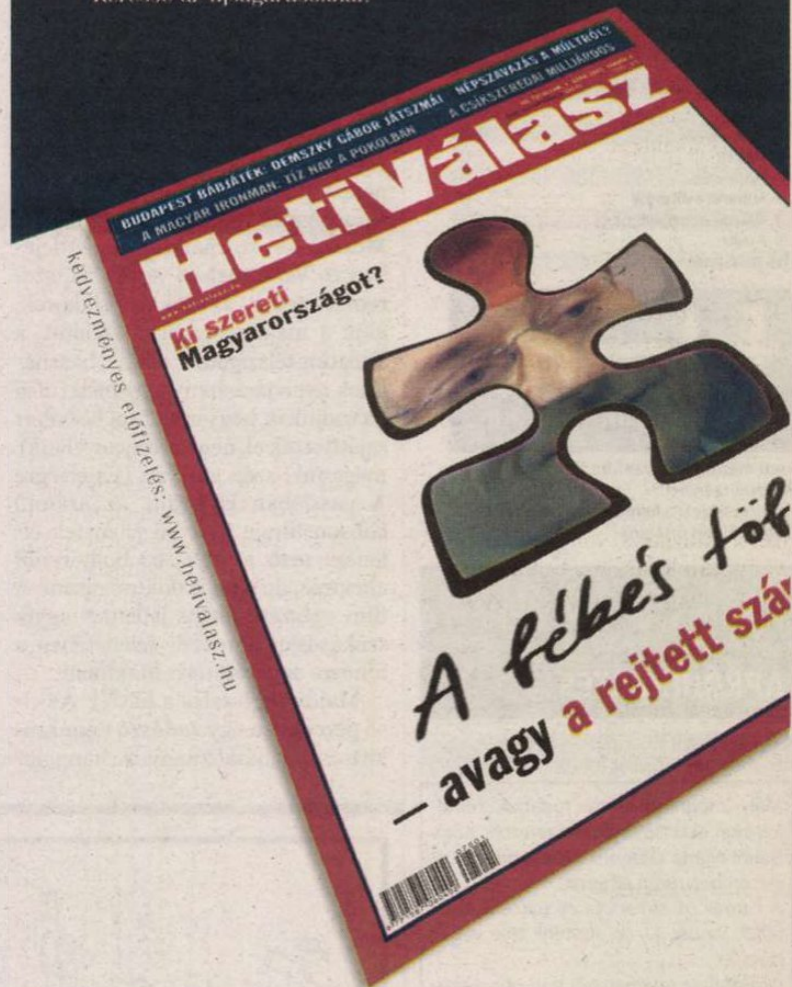
az 1956-os forradalom tisztasága motiválta. A legkülönbözőbb versformákban alkotott, nem egy költeménye konkrét személyhez szólt. Munkásságát 1990-ben József Attila-díjjal, az ezredfordulón Kossuth-díjjal, tavaly ősszel pedig Magyar Örökség-díjjal ismerték el. (mh)

Művei

Koronatűz (1975); Halántékdob (1978); Földi pörök (1982); Aron mondja (gyermekversek – 1986); Kibiztosított beszéd (1987); Múlik a jövőnk (válogatott versek – 1989); Mosolyelágazás (1993); Fölös ébrenlétem (1994); Zónaidő (1995); Augusztusban, Ludvík Jahn nyomában („legény-részlet” – 1995); Tudom, nagy nyári délután lesz (1998); Kanizsa-vár (próza – 1999); Szabadrabok (egybegyűjtött versek – 2000); Hullámzó vizeken kereszt (2000); Húsz év a kétezerből (2000); Amíg fölragyog a jászol (2001); ...nem szabad feledni...! Versek 1956 láthatatlan emlékművének talapzatára (2002); Ezredváltó, sűrű évek (2003); Szavak a rengetegből (2004); Közelebb az életemhez (2005); 1956 fénylő arcai (Kiss Ivánnal – 2006); Szabadítót mondani (hangoskönyv – 2006).

Megjelent a **HetiVálasz!**

Keresse az újságárusoknál!

Ki szervezi a békes többséget?

Mit akar a Szeretem Magyarországot klub?

Miről írnak a levelezők?

Kilépők, belépők, átlátszó szándékok.

Lafokor kérdése > HetiVálasz

